

BIBLIOTEKA
E
SHETIT
GJIROKASTËR

8JH-1
N41

Tsuf
Nelaj

Tufa
gëzimi

POEZI

SHT-1 11
N41

ISUF NELAJ

Tufa gëzimi

poezi

18547

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

NGA FIERZA NË KUKËSIN E RI

Mbi valët e Drinit,
mbi një liqen drite
me lundrën e gëzimit të jetës së re,
nga Fierza në Kukës, sa bukur!
Valët e Drinit Bardhë e Zi, vuajtje, varfëri,
sot dritë e energji.

Drini i Bardhë, Drini i Zi
bashkoheshin poshtë Kukësit,
si një nyjë e kaltër në fyt të qytetit të vjetër,
valët e tij herë të bardha për arat e mbjella,
valët e tij herë — përmbytje të tokave
ndarje e dy brigjeve,
ndarje e dy fshatrave,
ndarje e vëllezërve.

Emri Drin ishte dhe jetë dhe vdekje,
një antitezë në vargjet e poetëve.
Drini i Bardhë, Drini i Zi
në një liqen të bashkuar sot, sa mirë.
Antiteza u përmbyt,
epitetet më të bukura ndrisin për ty.
Ti sot një lumë i madh i dëgjuar kudo,
një lumë i lidhur me emrin dritë.
Në brigjet e tua shkrepja të përmbysura,
legjenda, tragjedi të përmbysura,
në valët e tua si në pasqyrë-brigjet e ndritura.

Drin i Bardhë, Drin i Zi
bashkimi juaj si i dy vëllezërve në një shtëpi,
si i dy shokëve në një llogore,
si i dy punëtorëve në galeri,
si i dy telave në një linjë drite,
si i dy telave në një çifteli,
mbi valët tua një liqen drite.

Nga Fierza në qytetin e ri
udhëtoj me lundrën e gëzimit të jetës së re,
sodis brigjet e dyfishuar në pasqyrën e valëve,
brigjet e ndritura.

1982

BJESHKË, O BJESHKË

Ja kosëtarët, vringëllimë e kosave,
tingujt e fyejve të fëmijërisë.

Bjeshkë e fshatit tim!
Kupë gjigante e blertë
me kapakun e kaltër të qiellit sipër.

Bjeshkë —
hapësirë pa fund blerimi...

MALLI NUK PYET

Rruga që zbriste nga fshati në qytet,
rruga që më lidhte me shkollën në mes
humbet tani në liqen,
humbasin rrugicat, shkolla, kinemaja,
humbasin lulishtet, dyqanet e sheqerkave.
Po malli nuk pyet
nga fundi i liqenit i ngre.
Imazh i tyre sa i gjallë,
sa i plotë del.
Del fëmijëria ime q'andej e gjallë,
fëmijëria me sytë e lara në liqen.
Malli nuk pyet...

RRJEDHA E GRURIT

Në arat e kooperativës malore
deri vonë natën korrëm grurin,
drapri në duart tona vringëllinte
ndërsa drapri i hënës në qiell ngriu.

Në lëmë nga makina shirëse
rrjedha e grurit binte pa ndarë,
rrjedha e përroit atje sipër
kish ndalur prej kohësh në sytë tanë.

Mulliri bluante kaq shumë grurë
(sivjet si askurrë prodhime morëm);
o shokë letrarë, shihni sa bukur
legjendën e misrit koha po e bluan.

NGA BISEDA ME NJË PENSIONIST

I zi ishte ai autobot i vogël
që sillte dy herë në ditë ujë në pazar,
rreth tij mizëri njerëzish mblidheshin,
ujin aq të shtrenjtë e blinin me para.

Verës qytetit i thahej gryka,
puset nëpër oborre thelloheshin shumë,
uji në fund si një sy i përlotur,
buza e fëmijëve — shkumb.

Por ja, buzëqeshi dhe për ne jeta.
Partia ujin e bjeshkës solli në qytet,
freskinë e bjeshkës e ndiejmë mes vapës,
fëmijëve u ndrijnë faqet plot shëndet.

Dhe ja sot nga NB-ja autobotë të bardhë
tri herë në ditë drejt qytetit marrin udhën,
nuk sjellin më ujin e shumëpritur,
në vend të ujit qumësht...

Kështu gjallëron jeta kudo te ne,
çel dhe rrit lastarë të shëndetshëm,
e si të mos gëzohet e të përtrihet
dhe jeta e neve pleqve?...

1980

UJËMBAJTËSI

Ai-liqen i bukur mes dy kodrave
ku pijnë ujë arat fushave e kodrinave,
ai-syri i hapur i blerimit në verë,
ai-përmbytës i madh i thatësirave.

Bimët i përkulen rrjedhës së tij,
llampat- turbinës së fuqishme.
Ai — shpërthim i bimëve në kallinj,
ai — shpërthim në trëndafila drite.

FSHATI IM

Nga kodra përballë vështroj fshatin tim
në gjoksin e malit të lartë,
këmbët prej shkëmbi zgjatur deri në lumë,
pylli sipër si vetull e gjatë.

Nga kodra përballë vështroj fshatin tim,
shtëpitë e reja buzë shkallëve të blerta,
parcelat si fustan i bukur fëmije
me ngjyrat e bukura që end pranvera.

Nga kodra përballë vështroj fshatin tim,
në pjerrësi e bukura ndritka më shumë.
Fshati im me gjoksin mbushur me blerim,
me këmbët prej shkëmbi zgjatur deri në lumë.

TUFËZIMI

— Nga biseda me një kooperativist
pas tufëzimit të bagëtive —

Qumështin me bidon solla në mëngjes,
e mora në dyqanin e kooperativës,
nuk pata asnjë grindje me rojën,
brigadierin,
asnjë fletë s'mungon në detyrat e fëmijës.

E si nuk kishim parë më larg
se ai litar që na lidhte me lopën çdo ditë,
që na tërhiqte qosheve të parcelës
bimët e gjelbra shpesh i ka goditur.

Dëmtuam parcelat, kopshtet personale,
me shokët, komshit u zumë;
ej, si nuk kishim parë më larg —
ai litar pas lopës, ç'horizont i ngushtë!

1982

ANTENA E TELEVIZORIT

Televizorin vuri dhe xha Jahua
i nipi ngriti lart antenën
pasi preu degët e një peme.

Xha Jahua që s'lejoj kurrë
të pritej qoftë dhe një degë
për televizorin s'iu dhimbs as edhe pema.

E mes kopshtit u shtri
dhe një pemë e hekurt
me degë prej copëra telash.

Xha Jahua s'kursen pemët e kopshtit
që antena krahët lirshëm të shtrijë
e në dhomë të hyjë gjithë atdheu
veprat e mëdha, qytetet e reja.

FËMIJËT E KOPSHTIT NË KOMPLEKSIN E LOPËVE

Dhe këtu me të bardha qenkan tetat,
të dashura, të mira, si edukatoret
na marrin për krahu
por frikë nuk kemi.
Lopët laramane, sa të mëdha,
sa të mira, sa të urta!

Po qumështi nga gjiri këtu nuk buroka,
qumështi nga tubi mbushka bidonat!
Si çezmë qumështi i bardhë,
qumësht plot.

Lopët të urta, grazhdi plot jonxhë,
nga bari e jonxha qumësht i bardhë.

Grazhdet u mbushkan, pastrimi me makineri.
Këtu s'qenka stallë
qenka fabrikë.
O, ne nga lopët tani s'kemi frikë.

Na puthin tetat, na lëpin lopa flokët,
qeshen gjithë shokët të gëzuar,
tetat me të bardha e sa të dashura
ngrihen herët që menatë
që ne të kemi që në mëngjes në gota
qumështin e bardhë,
u puthim duart tetave,
i puthim në ballë.

VJEN PRANVERA

Pranvera po vjen
me dushin e shirave të butë,
shpëlan kokat e maleve nga shkuma e dimrit,
po ngjitet nëpër kodra
duke tundur tufat e luleve,
po ngjitet duke u çlodhur
nëpër stolat e brezareve.

Pranverë e sivjetshme,
më të mëdha tufat e blerimit mbi supe,
tufat e luleve të pemëve;
tufat e buzëqeshjeve.

LIBRARI I
47581

NGA RRUGICA NË UDHËT E GJATA

Heroit të Popullit Myslym Shyri

Rrugicat e qytetit u shtrinë në Pezë,
Në Dumre, Vithkuq, në Tomoricë...
Nga Jugu në Veri
u zgjatën anekënd Shqipërisë.

U shtrinë krismat e rrugicave
nga atentatet në betejat e mëdha...
Ti i pari i fjalës, i pari i pushkës,
ti komisar dhe luftëtar.

ÇELËSI I MALLIT

Me shokët e përcolli nëna për në luftë
të vetmin bir,
në përfytyrimin e saj gjithnjë mbeti
ai me fjalët — «Nënë, do të vij!»

Ndaj çelësi i derës si gjithnjë
rri të një e çarë muri
si në ato ditë ilegale,
si në ato ditë lufte.

U kthyen shokët, u kthyen,
më pak ishin, por më shumë dukeshin
se vinin me lirinë.
Nëna plot e ndieu shtëpinë.

Ishte me një, u bë me shumë bij.
Dhe priste nëna përsëri,
pas derës që hapej dhe mbyllej nga
njerëzit.

Por çelsi i derës — çelës malli, pritjeje
i zemrës së madhe të nënës prapë
do të vihej tek ajo vrimë e vogël muri
nën një rrasë guri.

1982

VIGJILENCË

Kjo fjalë ka formën e shpatës
ka formën e tytës së pushkës
ka formën e grafikut të plotësimit të planit
të grafikut në ngjitje lart,
ka formën e syrit të hapur
ditë apo natë.

1982

NË PËRVJETORIN TËND

Në përvjetorin tënd, Parti,
gjithë populli duarplot
me ballin lart ndritur nga dielli i sukseseve.

Në përvjetorin tënd vijnë
gjyshërit me ballin e fshirë nga rrudhat,
gra-burra, të rinj, të reja-bloqe të çelikta,
fëmijët e njomë me buzët e qeshura
porsi perspektiva.

Me ty, Parti, në krye rrokullisëm kohërat
jo si rrotullim i tokës që jep stinët,
me forcën tonë të luftës, të sakrificës
e kthjem nga dritë e komunizmit.

Ti, Parti, me ne si në ditë të vështira dhe të
mira,
ndaj rrjedhin lumenjtë e gëzimit për ty,
rrjedhin në detin e dashurisë për ty;
lumenjtë ecin para, mbrapsh pa u kthyer.

Ngre klasa më e gëzuar se kurrë
kovat me metalin tonë të shkrirë,
llampat me plot energji,
vargmalet me hekur, bakër e krom
— gotat urim
për Partinë.
Të gjitha urimet sot në një urim për ty,
të gjitha zemrat — në këngën për ty.

Vjen kooperativisti
me ujëvarën e bollëkut,
jo veç në fusha, por në brezare të kodrave.
Vjen me rreshtat e agrumeve të bregdetit,
me bollëkun e arave, pemishteve, vreshtave.

Në përvjetorin tënd fëmijët — mëngjes i
qeshur
urim i shpërthyer me fishekzjarre,

me tullumbacet deri në qiell.
Dorën tënde, Parti, ndiejmë si dorë nëne.
Urimet më të zjarrta i ngre sot.
Ecën gjithnjë përpara — punëtor dhe ushtar,
ecën me hapin e mëngjesit.

Vijnë veteranët në këtë jubile
me kapituj të tërë kujtime betejash,
vijnë të rinuar si në pranverë
kur sythet e rinj çel pema.

Festë e Partisë — festa e të gjithëve,
festa e çdo zemre shqiptare,
festë që kalon tejpertej cakun e kufijve.
Si sy i mprehtë i shqiponjës — vigjilenca,
si gjoks i shkëmbit — qëndresa.

Lart, lart në çdo dallgë e stuhi,
lart e më lart ngre sot flamurin e
marksizëm-leninizmit
ndaj më të mëdhatë urime rrjedhin për ty,
më lart, deri në qiell
fishekzjarret e gëzimit.

1981

DY VIJA HEKURI

Dy vija hekuri-dëshmi
të viteve tona aksioniste,
dy vija paralele, paralele
me gjelbërimin e vendit në rritje.

Shtrimë shina hekuri
dhe në fushë mbi ura e tunel,
dhe më të vjetrit dhe më të rinjt'
porsi këto shina — paralel.

Shina hekuri shtrimë më të rinj
deri në Shkodër, e nesër në Vlorë,
shinat si gjymtyrë
të hekurt të atdheut tonë.

Dy shina të hekurta, të gjata
mes fushave, blerimeve,
dy vija paralele të shtrira
si dy fiqe çiftelie.

1982

TOKA E RE

Ka hyrë mes shkurreve e ferrave
sa gjatë-gjerë,
ka hyrë fusha e shtrënguar me breza
mbi shpinën e kodrës së tërë.

Ngjyrat e ndryshme ua merr stinëve
të blertën, të verdhën, kafën;
ajo si shamia e aksionistëve
hedhur pas qafe.

Sfidon ferra, shkëmbinj, shterpësinë,
ngjyrat pa jetë, të pavlefshme;
ashtu si të rinjtë që i dhanë stolitë
e hoqën çdo ferrë në ndërgjegje.

Tokë e re në këtë shpinë mali të hirtë,
fushën e re me malin përqafuar —
tufa të blerta në duart e të rinjve
aksionistë —
bukë e re në tryezën e shtruar.

1983

TRASTA E MIELLIT

Një trastë e bardhë plot me miell,
një trastë e bardhë e arnuar
e shkund gjyshja, por e mbush prap'
diçka e zyrtë nga kohë e shkuar.

Sa dhëmbje ngjallte e sa dëshpërime
kur varej bosh ajo trastë,
kur e shkundte gjyshja mbi lakra
pluhurin e miellit porsi gjalpë.

Mban ajo ato dhembje të rënda,
ato vite të shkuara varfërie,
ajo trastë grumbullim i shqetësimeve
tek ajo dhe syri i shqetësuar i fëmijëve.

Kur ish bosh ajo trastë nata ish e gjatë,
gjumi largohej me net të tëra...
Kërcënim i urisë bëhej i egër,
dhembjen më të madhe e ndiente nëna.

Dhe pse sot bukë kemi plot
e bollëkun e miellit e ndien
përsëri atë trastë të vjetër e mbush
e do ta shoh të mbushur me miell.

O gjyshe, po shkunde përgjithnjë,
shkunde, mos e mbush më,
shkunde atë kujtim vitesh të shkuar
bollëk Partia krijoi në çdo vend.

1983

BIOGRAFI E SHKRUAR ME GJAK

Ai nuk arriti të lejë në dokumentat e tij
biografinë e shkruar me penë e bojë,
atë ditë dimri u plagos në brinjë,
gjaku i skuqi përmbi dëborë.

Ai nuk e ndërpreu betejën,
vazhdoi luftimin deri në fund...
Si një mal mbështetur kokën te retë
mbi dëborën e bardhë u ul.

Zëri i tij i fortë mbeti
te krismat e pushkëve, mortajave;
buzëqeshja e tij ashtu treti
me vështrimin te liria, e ardhmja.

Ai nuk arriti ta shkruaj' biografinë
me dorën e tij, bukur me bojë;
me gjak e la të shkruar aq mirë
në një fletë të bardhë prej bore.

DIELLI NË ÇDO SHTËPI

*MOS U DËSHPËRONI SE UNË PO SHKOJ
SE PRAPË DO TË KTHEHEM NË SHTËPI.*

Nga letra e një dëshmori

Ai do të kthehej patjetër
sepse do të vinte liria.
Kur liria vjen, pas saj martirët vijnë,
kthehen të gjithë te shtëpia.

Ajo është dielli, ata — rreze të tij,
mal më mal ndrijnë...
Rrezet e diellit shtrihen kudo,
në çdo shtëpi hyjnë.

MË SHUMË BARDHËSI NË ZEMËR

Këto ditë lodhja ikën,
dita i gjen në arë,
parcela e pambukut
si liqen i bardhë.

Përparëset e mbushura
plot bardhësi,
me basma për vajzat,
për nuset plot stoli.

Derdhet gëzimi i tyre,
brenda në parcelë
si një rrjedhë e bukur
që derdhet në liqen.

Bardhësinë gjith' ditën
në përparëse e mbajnë,
por më shumë bardhësi
në zemër kanë.

KUMBULLA ME NJË KRAH TË GJATË

O qenka përsëri atje te oborri i shtëpisë
kumbulla me një degë të gjatë
si krah që na përfshinte neve fëmijët
të tundeshim në një shilars me litar.

E mbi ate krah pas vitesh
tundet në kujtesë fëmijëria jonë
— si flutur e hedhur nga dega më degë
qielli te këmbët, oborri mbi kokë.

O qenka po ajo kumbull e gjatë
me atë degë të shtrirë anash si krah,
po ai krah s'i mbledh më moshatarët,
ai krah sot mbledh shtëllungën me mall.

Moshatarët tani tandin malet,
përdredhin kokat e lumenjve në tunele,
por ndonjëherë dhe imtësitë e vogla
dredhin papritur zemrat e poetëve.

TË PRESIN NË FSHAT

Ti erdhe për herë të parë në fshat;
në rrugë hasë rastësisht me një pengesë,
ishite ai që punën e la,
u nis në qytet me një shportë vezë.

— Ç'të duhet fshati, s'është punë për ty,
kaloje stazhin një ditë po një jo,
është punë e rëndë në bujqësi
baltë e pluhur ke në çdo kohë.

Ai desh të të futë në një botë të vogël
por bota jote është shumë e madhe,
ai humbi në të si në det një gogël,
ai u fshi nga dallga e fjalëve.

Ti erdhe, o shoqe, në fshat vullnetare,
këtu sigurisht puna s'është lehtë,
këtu si uzina nuk është e mbuluar
në ara do të të rrahë shiu e dielli i nxehtë.

Ti erdhe, o shoqe; të presin me krahë hapur
shoqet duke qëndisur qilimin e parcelës,
të presin arat me krahët e brazdave,
të presin pemët me lulet e pranverës.

MAKINA LARËSE NË FSHAT

Ajo kuti e çuditshme
tërhoqi kureshtjen e fshatarëve.
— Sa mirë, sa mirë, i lumtë —
ndihej zëri i grave!

Ajo kuti — objekt diskutimi
pëshpëritje në shesh e në krua:
«Ej, ç'paska blerë, budallai,
iu dhimbskan duart e gruas!»

E solli i pari në shtëpi
le të ndrisnin këmishët, çarçafët,
të përtërihet kohë e lirë e grave
e vonë s'i bëhet për fjalët e disave.

Mendimet e llafazanëve
si çarçafët e papastër
të nevojshme e kanë
në makinë larëse.

DHËNDRI

Ai nuk kishte lënë punën një javë si njëherë,
atë ditë rinia kishte aksionin e barit në bjeshkë.
Habia e fanatikëve — litar i pyetjeve të gjata:
— Ku është dhëndri? Pse kështu bëhet dasma?
Ai u kthye nga aksioni pasdite
kur qenë mprehur shumë llafet e fanatikëve.
Ai ecte me sfurkun e barit në krah hedhur
në majë të tij i shpuar tej ky zakon i vjetër.
Ai u nis për t'marr nusen në fshatin për karshi.
Ai me nuse krah për prah si dy yj.
Romuzet shpërthyen, pëshpërit një llafazan:
— Qyqja, nusja në fshat pa vello, pa duvak!
Kur një zakon i vjetër bie, njihet një i ri,
fshati — një anije mbi dallgë stuhish.

BUROKRATI ME ÇIZMET PLOT BALTË

Ish nëpunës, me dëshirë erdhi në prodhim
dhe vështirësi në cilësinë e punës do të ketë në
fillim.

Brigadier, ti s'ke të drejtë të flasësh prapa krahëve:
«Ku di të punojë ai, vjen nga radhë e burokratëve.»

Po si nuk e more shatin të punosh me të në rresht,
vetëm njëherë të prashitësh misër apo vresht?

I thua atij burokrat pse njeh dhe punën me laps,
po burokrat je ti dhe pse ke çizmet plot baltë.

SHTËPIA E RE

Shtëpia e re e Dalipit zbriste nga mali
me gurët e rëndë për themele,
çatia e saj zbriste nga pylli
në krahë të shokëve.

Shtëpia e re ngrihej në fshat
si shkëlqim i gëzimit të të gjithëve.
Shtëpia e re — unitet i kolektivit
përjetësuar në gur.

ËNDRRA E SAJ...

Ajo është më aktivistja në hekurudhë,
brigadiere e brigatës së dalluar,
balli si bjeshkë lart dhe krenar,
sytë si uji kulluar.

Ëndrrën e saj, si flutur
shkesi brenda mureve dot s'e mbylli,
s'e mbuluan me duvak fanatizmi
ëndrra e saj — një gonxhe prilli.

Ëndrra e saj e bardhë
çan hapësirës së trasesë,
ëndrra e saj e përbashkët
me shokun që njohu për jetën.

Ëndrrën e saj nuk e bren dot
se dhëmbët i thyen thashethemexhiut,
ëndrra e saj — stinë e hekurt,
ëndrra e saj — një gonxhe prilli.

FJALËT UJË

Fjalët e tua plot ujë
në diskutimet, kritikën për të tjerët,
ujë plot në muhabetë,
fshati i gjithë përmbytet
në detin e fjalëve të tua thashetheme.

Po mjaft.
Uji po të kalon te këmbët,
uji për vaditjen e misrave,
hapi vijë të gjerë në mes,
uji po derdhet kot, kot lumë
si fjalët e tua.

Mjaft,
veri frerin gojës,

veri shatin ujit
të rrjedhë nëpër ara,
nuk i duhen kujt
fjalët e tua - ujë.

QYTET DHE FSHAT

Pranë këtij fshati, rrëzë malit, uzina
vendit i dha më shumë gjallëri.
Ngjitur me fshatin për punëtorët
lartohen kaq pallate të rinj.

Ato pallate janë pjesë e qytetit
ndaj qyteti i merr,
pavarësisht se qytetarët për adresë
emrin e fshatit venë.

Ato pallate janë qytet i vogël,
krah i zgjatur i qytetit të madh,
si krah që i bie mbi shpatull
fshatit pors i vëlla.

Nga fshati shkojnë djem punëtorë
derdhin metal në uzinë,
nga qyteti në fshat shkojnë të reja,
brazdat si fije në tezgjah shtrijnë.

Qytet dhe fshat dyqanet bashkë,
kinemanë e shtëpinë e kulturës.
Njëlluj antenat e televizorëve ngritur
si në tarracën e pallatit e në majën e kullës.

Qytet dhe fshat këtu bashkë
vetëm emrat të ndryshëm kanë,
këtu nuk është një rast i veçantë
ku kaq të shkurtër distancën e kanë.

BREZARET

Kodrat në fillim i ndien
si fasho të buta mbi plagët e shkurreve dhe
ferrave.

Kodrat pastaj afër i ndien
si buzët e ngrohta të fushave të blerta.

E kishim parë ylberin aq bukur
nga kodra në kodër i harkuar,
brezaret — ylbere të prekshme
nga dora e njeriut të krijuar.

Z B R A Z Ë T I

Ky është korridori i shkollës, kaq i gjatë!
Nxënësit në pushime janë.
Iku ajo zhurmë, gumëzhitja e madhe,
shyqyr- tha njëri, na ranë veshët rehat.

Korridori i gjatë. Zbukurime po vemë
gati ta bëjmë për vitin tjetër.
Kjo heshtje e bën atë dhe më të gjatë.
E sa zbrazëti në zemër!

Në qoshe të tij një çerdhe është ngritur,
si askurrë sot tërheq vëmendjen e të gjithëve;
vallë a do të kishte ajo kënaqësi
pa ato cicërimat e dallëndyshes?!

QYTETI BUZË LIQENIT

Ai ngrihet krejtësisht i ri;
sipër Gjalica krenare — deri në qiell,
poshtë përsëri Gjalica shtrirë deri në thellësi.
Qytet i ri, i larë me freskun e bjeshkës,
i spërkatur me stërkala uji,
i spërkatur me dritë;
qyteti më i ri,
lapidar i qytetit të vjetër
të flijuar për dritën.

Me lëndë pishën e maleve të këtij rrethi,
me duart e djersën e gjithë qyteteve të tjera
ngrihet ai si monument solidariteti.

MES NESH GJITHMONË

*Atë ditë, kur kooperativistët e Shishtavecit
në Kukës kërkuan që kooperativës së tyre
t'i vihej emri «Hysni Kapo».*

E rëndë qe ndehur dje varfëria,
kasollet acar e një trung nën kokë
arat e varfra, kodrave, brinjave
thikën e shtypjes deri në kockë.

Në Tiranë Enveri themeloi Partinë
dhe këtu bijt' - yje dolën partizanë,
sofrat bujari ndillnin për Lirinë,
arat buzëqeshnin për fukaranë.

Partia në derë të çdo shtëpie
zgjonte më të shtrenjtët bij të saj,
komisar Besniku, udhëheqës Partie,
vjen në ballë të Korparmatës Parë.

Mes partizanësh, i thjeshtë ndër të thjeshtit,
gojëmjalti — shoku komisar!
Me armiqt' aq i prerë, i rreptë,
në betejë udhëheqës sa dhe luftëtar.

Me të pranë e ndiemë Drashovicën, Gjormin,
kockën e Tërbaçit njohëm mirë,
unitetin Jugë-Veri forconim,
Partia e kaliste të fortë si çelik.

E pritëm atë si bir të vetëm,
ia thamë rrobat, i qepëm çorapet;
ulur tok hëngrëm bukë thekre
nga një vakt vetëm dhallë e patate.

Në ballë me ne kur u ramë gjermanëve,
bajraktarëve rrënjët kur ua grinin,
kur mes vështirësive që na ranë
pushëtetin e të varfërve po ngrinin.

*
* *
*

Dielli i lirisë çdo kasolle ndriste.
Ish pranvera në hyrje, mars.
Shkollat hapen. Fëmijët harliseshin
edhe pse bukë kishim ende pak.

Partia maleve u rriste horizontet,
u vinte në ndihmë. Të mos vuaj askush.
Por të vetmuarve përparimi u vononte,
gishtërinjt' janë të dobët po s'u bënë grusht.

Dhe te ne ajo ishte luftë e madhe,
luftë për socializëm, për zhvillimin:
të ndërtohen shkolla, rrugë, spitale,
të harlisej toka nga prodhimi.

Duhej dhe kooperativë të ngrinim...
Armiku i klasës mina fjalësh vinte,
deri në rrëzë atë gjuhë e grinim,
gju më gju me njerëzit duhej puna bindëse.

Pranë nesh gjithmonë Partia gjëndeje,
shoku Hysni Kapo vinte mes nesh

dhe rritej besimi se do ta bëjmë të fuqishme
kooperativën këtu në Shishtavec.

Në shtëpitë e reja, në bisedat e ngrohta
biri ynë, Hysni, gjithmonë komisar;
lëvizte në venat e zemrave tona
gjaku i pastër revolucionar.

*
* *
*

S'e besonim se kaq para do të venim
nga një ka i vjetër, një arë te brinja
nga dy dhi, një plor që me zor e gjenim
te traktori, makina e turbina.

Nga druri i pishës te dritat që erdhën,
te radioja e televizori që buçet,
nga xhamia e mykur te shkolla e çerdhet,
te klubi e hoteli piktoresk.

*
* *
*

Nga ne ai s'ndahet asnjëherë,
bijt' si Besniku mbeten në histori.

Do të jetë për ne më i madhi nder
që kooperativa të mbajë emrin e tij.

Mes nesh atë ta kemi gjithmonë;
Tërbaçi, Shishtaveci për të ishin një,
vendlindja e tij çdo skaj i atdheut tonë
në Jug dhe në Veri.

**DUKE DËGJUAR KËNGËT E VJETRA
POPULLORE TË LUMËS**

**1. O fushë e Korabit,
e mjera unë!...**

Nga kjo fushë e vogël
burrat i përcillnin,
pas majës si thikë
një nga një humbisnin.

Të shtangura gratë
nga maja vërenin,
burrat humbisnin
kokat pas s'i kthenin.

Mbyllej horizonti,
prapa tij — natë,
prapa tij — kurbeti,
greminë për gratë.

E zëri i grave
veç kthehej në vaj,
gjoks' i tyre - shpellë
e dhimbjes paskëtaj.

E mjera unë!...

**2. E more pampor, pampor me kimet
këtij ushtarit të ri mos i jep zamet.**

*
* *
*

Iknin djemt' me vite të tëra,
malli për ta si gurrë ndizej brenda.

Nusja e re do të thinjej si dëbora,
vajzës për martesë do t'i kalonte koha.

Ara pa djem të rinj për të mbjellë,
pyll pa djem të rinj për t'u prerë.

Ara të mbjella përgjysmë pa u korrur
dhe delet në bjeshkë mbetën pa u kullotur.

Nënat me mallin netve u mbështollën,
zjarri i mallit than diellin, shkrin borën.

3. Krisi pushka bregut Drinit jam e motra e Selman Brahimit

Erdhi koha për të kositë,
kosa jote në bjeshkë është ngjitë.

Për prashitje koha erdhi,
shati yt pa njeri s'mbeti.

Erdhi koha t'i hipim kalit,
kali yt prini i pari.

Dhe kudo çelin pemë të reja,
e kudo lulëzon pranvera.

E kudo ti je me ne,
re në luftë e vdekje s'ke.

4. Shkon djali sokakit këpucët tue vizëllue,
ia hodha një ftue, hiç nuk u kujtue

Ta hodhi ftoin nga gjiri i saj,
e kishte mbajtur ngrohtë porsì zjarr.

Ç'pate, u hutove, o djali i ri,
ish vajza e fshatit që të don ty.

E hodhi atë ftua si zemrën e saj,
e hodhi atë ftua s'kish nevojë për fjalë.

E hodhi pa frikën e ligjit të kanunit,
e hodhi, u drodh rrugë e katundit.

E hodhi ajo, e para të qëlloi,
zemrën për jetë, djalo, të plagosi.

S'trembet dashuria e t'rinjve të katundit
nga krismat e pushkës së kanunit.

**5. Lumë e lumë, mori dardhë,
për uj' t'ri jemi to ardhë**

Kënga më çon deri në fëmijëri,
ngriheshim me natë për ujë të ri,
ngriheshim mbillnim shelgje të reja
që ujë të kishin, të mbeteshin të blerta.
Shkonim kështu sipas zakonit,
por rrjedhën e as ujin s'e kishte në dorë zoti.
Ujë i bollshëm, blerim i përhershëm,
nuk e sollën lutjet ditën e verës.
E sollëm me aksion që mori rinia,
kur tunelin e çau me krisma e mina.
Dhe sot në verë lule mbledhin fëmijët
e gëzueshëm i hedhin në kanal in ujitës.

DERA HAPUR RRI

Vjen vera e vjeshta,
dimri me dëborë,
pranverë me lule
— lule e tharë ajo.

Vijnë shumë në shtëpi,
dera hapur rri,
zemra derën hapur
dhembja nuk e mbyll.

Në ëndërr na vjen,
librat gati në çantë,
përparësen e zezë,
qaforen e bardhë.

Detyrat e bëra,
shoqet ja të presin.
— Ua ç'fustan i ri —
gajasen së qeshuri.

Por ah kjo ëndërr!
Dhembja gjembat shton.
Zemër apo gur
prindrit kanë në gjoks.

AJO TRIKO

Ato vite pas Çlirimit vetëm një triko kishim,
unë e vëllai në rastë të veçanta festash e vishnim.
«Qëndisi një lule në gjoks», nënës i thoshja,
por vëllai s'di pse lule nuk donte.

E veshi atë ditë kur shkoi për mik,
por rrugës kishte takuar një të dyshimtë.
Mbi shpatulla ndiente ai peshën e agimit,
me vrap shkoi në postën e kufirit.

Në përleshje me diversantët dhe ai ra,
trikoja në gjoks çeli një lule me gjak.
Të vrrarë s'më lanë ta shihja, isha i vogël,
veç trikon e re me lule ma sollën.

— Mbeti tashti jotja, — tha nëna, — përgjithnjë,
ta lajmë pak e vishe se të rri mirë.

— Jo, nënë, mos e laj, lulja e gjakut mos të prishet,
kjo triko në muze u takon të gjithëve.

1982

DURRËSI

Qyteti me gjymtyrë betoni të pallateve shumëkatëshe,
të fabrikave, të shinave,
me gjymtyrët që zgjaten deri në det
me portin, vaporët
me gjymtyrët e hekurta.
Mbi kokë kapelen e blertë.

Qytet i lashtë,
qytet i ri
me rrënjët thellë në lashtësi,
me degët lart në ditët plot dritë.

Qyteti në mbrëmje duket mbi shtylla dritash
ngulur në det.

Qyteti ditën praruar në diell
me sofrën e plazhit shtruar për kaq shumë mysafirë

Qyteti i punës,
i çlodhjes, përtëritjes.

NË QYTETIN E LIBOHOVËS

Shtëpitë e reja të ngopin sytë,
dyqanet, pika çlodhëse buzë ujit
që derdh freskinë e malit aq mirë.
Si një çadër e blertë
rrapi lëshon degët
plot freski.

Aty mblidhen burrat,
mblidhen vizitorët,
një bisedë për Avniun
e para do të fillonte.

KSAMIL

1.

Dje.

Kodra me fytyrë nga uji,
kodra të etura
me shkëmbinj, shkurre e ferra.

Kodra të thata por të dashura
në sy të mërgimtarit
ndër dhera të huaja.

2.

Sot.

Shkallë të blerta buzë Jonit

rroba blerimi veshur,
qytet i ri si perlë mes agrumesh,
qytet i rinisë së qeshur.

NËPËR SKELAT E LARTËSIVE

poemë

Lartësi malesh prej gjaku e djerse,
lartësi prej tullash, betoni e hekuri,
lartësi prej pyjesh, oxhaqesh, vinçash,
lartësi prej pallatesh të shumta,
lartësi majash, digash gjigante.

— Lartësi e viteve të epokës së Partisë
nga ku horizontin zgjeron fantazi e poetëve.

Nëpër skelat e lartësive
përshëndes shokët,
ata që montojnë ditët e reja të begata
paralel me kreshtat e kodrave, maleve,

kreshta kullash, vinçash, oxhaqesh.
Në Bradasheshin e dikurshëm,
të përmytur nga moçalet, nga ujërat,
shokët punëtorë të metalurgjisë
peizazhin e ri me pemë të hekurta,
me trungje oxhaqesh gjigante ngritën,
romantikë e re me epikën e ditës.

Njatjeta, shokët e mi të metalurgjisë!
Me ju na lidhet çdo punë jona,
me veprën tuaj
lidhen muskujt e hekurt të qyteteve tona.

Njatjetani, shoqe!
Sa shumë qenkeni këtu?!
Dora juaj mbajti shpatën e Mamicës,
koburen e Shotës, pushkën e Zonjës,
kazmën e Shkurtës,
dora juaj mban levën e vinçit pesëtonësh
ajo dorë e butë, po dorë hekuri vdekjeprurëse
për çdo kanun e paragjykim të vjetër.
Në ulluqet e zjarrta digjen
synimet e NATO-s dhe Traktatit të Varshavës,
çahen bllokadat
nga rrjedhë e çelikut të zjarrtë.

2.

Janë lartësitë e viteve tona
që e shtrijnë horizontin e fantazisë së poetëve,
ylberin e fantazisë që lidhte dy malet
e ktheu në beton e hekur
që lidh dy brigje të Drinit.

Drin, o lumë i dashur,
mbi ty lundronte vetëm varka prej letre
e fëmijërisë sime,
mbi ty sot lundrojnë anije të mëdha,

ti rrjedhë vuajtjesh e fatkeqësish.
Sot me buzët e digës nise të buzëqeshësh,
nise krahët e telave me dritë energji
hyre në dyert e shtëpive, në uzina, fabrika.
Janë duart e punëtorëve që të përdredhin
kokën

të kalosh në shtrat të ri prej tuneli betoni,
janë duart e minatorëve në bregun tënd
që malin e shpuan,
me çelësin elektrik e bëjnë të tundet
një shatërvan prej gurësh në luginë,
një shatërvan resh mbi Drin.
Spërkat valë e Drinit mbi ballin e minatorit,
balli i tij përshkuar nga vija të gjata,

balli si faqe e malit
me fijet e tensionit të lartë,
me piklat e djersës nëpër vija
si llampat e dritës.
Muzikant, këto pikla djerse, këto vija në ballë
a s'janë si nota mbi pentagram?
Në zemrën tua, minatorë,
gëzim — shpërthimi i këtij masivi,
më i gëzuar nesër dita e përrurimit.

3.

Nga lartësi e këtyre viteve të vështrosh
madhështore pamja e atdheut tim,
mbi rrugët e dhive, mbi shkrepë e gurë
rrugët e reja si gjerdane të bardha,
ato rrugë të gdhendura me litar në shkëmb,
ato rrugë të çelura me dinamitin e zemrave të
rinisë,
ato vite të para të nisjes së aksionit.
«Me hapa vigane ec, moj rini,
sulm për të çelur rrugën Kukës-Peshkopi».
Rrugë të shumta si damarë
nëpër trup të Shqipërisë.
Rrugë të reja hekuri nga Shkodra deri në Han
të Hotit,
nga Fieri në Vlorë,

me rrugë hekuri lidhur deti me liqenet,
lidhur Veriu me Jugun,
fusha me malin.

Rrugë hekuri — rrugë të rinisë,
ju sillni Veriun në Jug,
Lindjen në Perëndim e anasjelltas,
sillni dërrasat e Fushë-Arrëzit në Jug,
kripën e detit në Veri,
mineralin e Rubikut, të Përrenjasit, Gurëkuqit
në furnaltat me gojë hapur,
sillni gjymtyrët e fabrikave, turbinave të reja,
ju arteriet e qarkullimit të madh të Shqipërisë.
Rrugë hekuri,
ju shkurtoni distancat mes fshatrave e qyteteve,
afroni më shpejt takimin me njerëzit,
me të afërmit,
ju një shtrëngim i hekurt i duarve në
vallen e unitetit,

ju, rrugë hekuri — rrugë të rinisë
afroni plazhin me qytetin,
afroni pushimin, çlodhjen, mirëqenien
e njerëzve,
ju shina të hekurta
— gjatësi e shtrirë në lugina, fushave të gjera,
gjatësi, por në stendat me grafikë
të sukseseve
shënoni lartësi.

4.

Lartësitë në rritje çdo vit,
lartësitë me kodra brezaresh,
lartësi me kodra drithi nëpër lëmenj,
lartësi fshatrash të rinj.

Lartësi e fshatit

më poshtë, më e vogël bën të duken e vjeltra,
zakonet prapanike, kanuni,
më pranë fushat e gjera pa fund
të pastruara nga plagët e qelbura të kënetave,
fushat e mëdha, të shëndetshme
ku blerimi qesh jo vetëm në pranverë
por dhe në dimra të acartë
dhe nëpër vera të thata.

Në kuotën e lartësisë fusha e mali
me kallinjtë e mbushur plot

krahas rrjedhës së zjarrtë të çelikut,

rrjedhës së metaltë

rrjedha e drithit zbret nga makina shirëse
si një ujëvarë.

5.

Në lartësinë e kullës së naftës ka hipur fantazia,
kapton gjithë pusët,
lejlekët me sqepin e hekurt që çukasin papushim
nëntokën,

kapton gjithë konturet e kodrave të Ballshit
bashkë me konturet e korpusit gjigant,
në shtëllungat e reve zgjat ballin e djersitur
oxhaku i lartë i kaldajës.

Nëntoka e vendit
nëpër tubacionet si kapilarë
drejt kësaj zemre të madhe të industrisë.

6.

Nëpër skelat e lartësive kudo shokët e mi
ngrenë pallate, qytete të reja,
lartësi të reja — vinçat e mëdhenj
që brejnë me dhëmbë shtëpitë përdhese,
shtëpitë me qerpiç

e hapin themele
për pallate të reja.

Lartësi prej vinçash gjigantë
që një faqe muri të tërë
e venë përnjëherë në pallat
si një kuti një mbi një blloqet e reja
parafabrikat.

Tungjatjeta shoku vinçier,
fëmijët bëjnë çudi kur ti thua
hyrjen tënde në pallat
nga kjo lartësi hekuri
e ngrita lart me një gisht.

Tungjatjeta, vëllezër,

ngjitur në skelat e lartësive!

Ju montoni vitet plot vepra, plot suksese,
mbani në gjoks medaljen sa dielli,
ju mbani urimin më të madh
me ju lart,

lart, o klasë punëtore,

ngjitim vitet.

Ngjitim lartësitë e viteve të epokës sonë,
botën e vjetër duke shtypur,
duke groposur,

duke shkukur urithin mikroborgjez

në trupin tonë të shëndoshë,

duke shkelur me këpucë të hekurta

koka gjarpërinjsh

që nën gurin lajkatar na nxjerrin kokën për
kafshim.

Godasim bllokada, superfuqitë

nga kjo kështjellë e lartuar nga viti në vit,

kuota më të larta do të ngremë nesër,

kuota lartësish me beton e hekur,

me tulla e gur, me oxhaqe gjigantë,

me oxhaqe e brezare

lartësi të reja ngjit Shqipëria

në epokën socialiste.

1977-1983

PERMBAJTJA

Faqe

Nga Fierza në Kukësin e Ri	3
Bjeshkë, o bjeshkë	5
Malli nuk pyet	6
Rrjedha e grurit	7
Nga biseda me një pensionist	8
Ujëmbajtësi	10
Fshati im	11
Tufëzimi	12
Antena e televizorit	14
Fëmijët e kopshtit në kompleksin e lopëve	15
Vjen pranvera	17
Nga rrugica në udhët e gjata	18
Çelësi i mallit	19
Vigjilencë	21
Në përvjetorin tënd	22
Dy vija hekuri	25
Toka e re	27
Trasta e miellit	29
Biografi e shkruar me gjak	31
Dielli në çdo shtëpi	33
Më shumë bardhësi në zemër	34
Kumbulla me një krah të gjatë	36
Të presin në fshat	38
Makina larëse në fshat	40
Dhëndri	42
Burokrati me çizmet plot baltë	43
Shtëpia e re	44
Ëndrra e saj	45
Fjalët ujë	47
Qytet dhe fshat	49

Brezaret	51
Zbrazëti	52
Qyteti buzë liqenit	53
Mes nesh gjithmonë	54
Duke dëgjuar këngët e vjetra popullore të Lumës	59
Dera hapur rri	64
Ajo triko	66
Durrësi	68
Në qytetin e Libohovës	70
Ksamil	71
Nëpër skelat e lartësive (poemë)	73

Nelaj, I.

Tufa gëzimi. Poezi. [Red.: I. Kadare],

T., «Naim Frashëri», 1984.

84 f.

(B.m.) dhe

(B.v.): 891. 983-1

N. 41

Tirazhi 3000 kopje

Format 70x100/32

Stazh 2204-82

KOMBINATI POLIGRAFIK Shtypshkronja e Re
Tiranë, 1984